

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön aprilis 8^{kán} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' milliomos szerencséseje.

(Folytatása.)

A' Pharamund a' kikötőbe ért; Nápoly háromszáz tornyáról nyolcz óra kongott. A' csendes Vesuv hanyagon lövelé füstfellegeit a' légbe, mint egy Lazzaroni, ki megtöltött pipájával kellemesen nyujtódzik és sütköződik a' napon. A' város ekkor egész pompájában mutatkozik.

Az angolok öltönyeiket kefélgeték-ki; az angolnók pedig napernyőjeiket vevék elő; a' szolgák egy a' Johanna királynő kastélya előtt fürdő katona-csapatot szemlélték, Shoffield pedig utilevelét keresé.

Az utazók egymásután kiszállottak, csak Shoffield maradt még a' hajón; mert uti levelét nem találhatta-meg, és a' nevet ismét elfeledé, melylyel a' hűséges Alien-office-tisztviselőt kétszáz font sterlinggel megajándékozá. Valahányszor őt a' rendőrszolgák neve után k e r d e z é k, iszonyú leváltáskájára mutatott, mellyben az egész polgárisodott világ minden kés-csinálójának nevei feljegyzvék, és a' tudakozódóknak intett, hogy őt utánnyomozásai-ban segéljék. Végre a' valódi papirra lelt a' táskának egy titkos tárczájában, és kitudá belőle, hogy őt álneven Morfieldnek hívják.

A' della Victoria fogadóban minden szoba telve volt angollal. A' Turnpikék, Dulwichek, és Boxtonok úgy mozogtak ott, mint folyamok, 's az egész egy eleven Themsének látszott. Midőn Shoffield inas, hintó, nő 's gyermek nélkül bejött, alig akarta őt Martin ur, a' fogadós, elfogadni. Mivel éhes vala, az ebédlőbe ment, 's itt mind azon ételnek hosszú jegyzékét találta, mellyek kaphatók voltak. Ő, a' rendőr megsértője honában, alig hitt szemeknek, midőn olyasá:

Ox tail soup

Fihis of every sort

Meat pies.

Rump steak. . .

„Éppen mint Birminghamban! — sohajtott hosszas eszmélés után.

„Még is csudálatos! Birminghamban soha sem olvastam csak egy szót is olaszul; itt pedig minden olasz nyelven megy. Különböndön mondhatom, hogy Birmingham sokkal szebb, mint ez a' rongyolt Nápoly. De még is tetszhetik ez angol lakosinknak, különben elmulnék a' düh a' nápolyi utazásra.

Micali azonban új gazdáját keresé-fel. Shoffield az ujan fogadott szolgálával hosszas beszélgetésbe elegyedett. — „Olasz ország angolabb, mint maga Anglia! — szólott ez. — Maga Roma is pezseg önnek hontársaitól. Egyetlen egy nem-angol a' pápa. De mondja-meg mylord! mulatságból jött-e Nápolyba?“

„Igen, mulatságból, valamint több mások. Én gazdag vagyok; boldog akarok lenni, és gyönyörködve tölteni éltém hátralevő perceit.“

„Ön tehát Angliában nem volt boldog?“

„Én úgy valék ott, mint mások többen.“

„Mit mivelte ön?“

„Kocsiztam, lovagoltam; Kemble ur Quarterly Reviewjét olvasám, és kéztyűket vásárlottam... Mit tegyen az ember, ha gazdag, és sok ideje van?“

„Valóban... és azután olasz országba jött, hogy...“

„Hogy itt azt tegyem, mit mások többen tesznek. Az angolok itt igen jól mulatják magukat; hisz' mindnyájan itt vannak.“

„Ön megfogja látni. Huzamósb ideig szándékozik mulatni olasz országban?“

„Nem tudom. Sokáig szoktak itt mulatni az angolok?“

„A' lordok és az alsóház tagjai a' parlamenti szünnapok alatt laknak itt. A' gazdag angolok, kik nem tisztviselők, éltüket Nápolyból Velenczébe utazással töltik-el, 's közönségesen Florenzben hálnak-meg. A' florenczi sirkertben többnyire csak angol temek nyugszanak. De meg kell vallani, hogy Florenczben meghalni valódi gyönyörűség.“

„Mit te nekem itt beszélsz, azt látszik igazolni, hogy a' kényelem ügyében olasz országban jobban van minden elrendelve, mint nálunk. Az olasz utak bizonynyal szélesebb járdákkal, jobb kövezettel, és több tisztasággal dicsekszenek, mint nálunk!“

„Hallja mylord! Én Angliát jól ismerem, de az angolok ismeretlen nép előtttem. Ezen emberek igen kényelmes házakat építenek; benn pezseg butoroktól; lábuk a' legpuhább lábszőnyegeken lépdél; hosszú utakat készítenek egyenes vonalban; az éjet lég-

szeszszel üzik-el ; olly puha kövezetet készítenek, mint a' bársony, és ha a' házban 's városban eléggé kényelmes és kellemes életet szereztek maguknak, kocsiba zárják magukat, és ide jönnek, hol a' legjobb házak is csak kunyhók az övéik mellett, és az utak is csak kinzóeszközöknek látszanak. Magyarázza-meg ezt nekem mylord !“

„Hogyan? ... én mit sem magyarázhatok-meg Micali. Nyíltan kimondom, én sem lord, sem nemes, sem tudós nem vagyok... Én csupán szegény késmíves vagyok, és negyven évig munkálkodtam, hogy egy kis vagyont szerezzek. Munkában öszültem-meg, és most drága pénzemen szerencsés kívánnék lenni. Már tizenöt éves koromban késnyeleket csináltam reggeli öt órától esti tizig; burgonya és a' le voltak étkeim 's italom, vasárnapokon pedig a' bibliát olvastam. Még mult télen is ez volt életmódom. Mit mondják-még neked? Most az unalom üldöz. Még sietve akarom leélni napjaimat, mielőtt azt elhagyni kényteleníttetem. Akarsz-e segíni, hogy kereshessek számomra olly valamit, miből észre vegyem, hogy még élek, és milliionok tulajdonosa vagyok?“

Micali könnyőreletes mosolylyal rázá fejét.

„Szegény ember! — szólltt Micali magában — életének három negyed részét azzal tölté-el, hogy késeket csináljon, és pénzt szerezzen... Kedvem volna önt megkérdeni uram, valljon e' félig meztelen Lazzaroni, ki éltében legkevesebbet sem tett, soha sem dolgozott, önnél szerencsétlenebb volt-e? Én részemről hiszem, hogy a' szerencse csak az élénk és erődús szegénység kísérője, melly előtt mindig a' széles tenger van, feje felett pedig a' nap sugárai.“

„Istenem Micali! — kiáltott közbe Shoffield — hisz' te ugy szóllsz, mint valamelly könyv!“

„O engedjen-meg! csak magannal szólltam. — Ott alól a' zöld sziget gyepén halászok élnek. Kunyhók és hálók egyedüli tulajdonuk; tenger és napsugár barnítják homlokukat. Szép és erődús nőket birnak; gyermekeik a' parton játszadoznak és vízben élnek halak és kagylós állatokkal. Este a' legpompásabb vendégségben részesülnek, mellyet nekik a' tenger, mindnyájuknak ugy nevezett anyjuk ad. Jó kedvű munka, derült dalok náluk napi renden vannak. Vigabb estének örvendnek a' kunyhók e' lakosai, mint a' szalónok bármelly büszke uracsai. És az éjek, az éjek!... Érettük emelkedik a' nap aranyos színben; kedvükért fénylenek az est csillagmilliói; érettük hullámoz a' tenger; számukra virágzik a' narancsfa. E' férfiak közül három, megannyi szegény halász és tengeri koldús; valóban ezek éltök folytában sokkal szerencsés-

bek, mint Nagybritannia összes milliomosai, a' börze királyától bezárólag kegyedig, a' késcsinálók legboldogabbjaig.“

Shoffield tátott szájjal hallgatá philosopháló inasát, ki olyan dolgokat beszélt, melyekről eddigelé nem is álmodott.

Micali a' hôtél előtt elnyuló tengeröbölre tekintett-ki, és nevetgélt magában.

„És te Micali? — kérde őt ura hosszas hallgatás után — boldog vagy?“

„Én már négy urat szolgáltam csupán azért, hogy őket boldogságom által lealázzam.“

„Angolok voltak ezek?“

„Igen is, angolok, gazdagok, iszonyúan gazdagok.“

„Mi lett belőlük?“

„Én őket egymás után eltemettem; ők Campo-Santo de San Spirito mezején temetvék. Mindnyájan igen jól érzék magukat; vaskosak és kövérek voltak, még is az orvosi tudomány minden szabályának ellenére haltak-meg. Ők az élet betegségében szenvedtek, 's ez döntötte őket kora sirjokba.“

„Micali! ha így folytatod, beszélgetésedre igazán a' vesekórságot fogom kapni. Jöszte velem sétálni!“

Micali körüljárdalt urával. Shoffield miben sem talált valami különöst. — „Birminghamban — mondá — sokkal szebb és gazdagabb utakat láthatni.“ — Pompeji rendkívül unalmas volt a' kőgyárnoknak; a' Capo di monte-n felettébb ásitózott. Négy nap mulva elfáradt, és Micalinak megfejté, hogy elégnél többet látott. Csak a' kutyabarlang voná magára teljes figyelmét és tetszését; a' Cicerone már három félig holt kutyát huzott a' barlang szélére. A' szegény állatok irtózatos rángatózásban szenvedtek. Shoffield mellett egy honosa állott, ki a' rángódó kutyák vonaglásait rajzoló arája albumának számára. Shoffield kész vala olasz ország szomorú romjait e' derék kutyabarlang kedvéért elfeledni. Megkérde a' Ciceronét, valljon mi oka lehet, hogy e' barlang a' kutyák idegeire olly hathatós befolyású; és módnélkül örvendett, midőn ez ünnepélyesen így felelt: „la Solfatara, la Solfatara!“ — Már megtanulá t. i. hogy e' szó ként jelent.

Igy mindennek vége volt, 's Nápolyban már más nem maradt, mint a' tenger, nap, az öregek és aprók ébersége, a' zene, szeretet, tavasz, 's más semmi. Minden érkező málhahajó egész természeti gyűjteményét raká-le az angol családoknak; a' Toledo-út csaknem olly külsejű volt, mint a' part, vagy a' parliament-Street. A' nápolyi angolok hajszálnyival sem különböztek a' londoni an-

goloktól. Itt úgy, mint ott, komoly, hallgatékony és búskomor volt viseletük, legfőlebb is csak a' koci elöl tértek-ki.

, Micali! — szólott Shoffield kísérijéhez az ötödik nap estjén — minthogy itt minden úgy megy, mint nálunk, kár volt a' császári tartományokat odahagyni. Ezenkívül Nápolyban a' beefsteakek mit sem érnek; a' porter rossz; az ágyak kényelmetlenek; a' szőnyegek magasak; éjjel setét van. Tulajdonképpen mit mivelnek itt az angolok? — Igaz, a' kutyabarlang igen szép; de Stafford Hillben a' Birminghamba vezető uton ehhez hasonló szépségűt lehetne készíteni. Ott is van egy barlang; vasut vonul-el mellette, kutya pedig bőségben találkozik. Megvallom Micali, hogy ismét rémitő unalom kinoz; unalom, melyet öldöklőnek mondhatok. Néha úgy tetszik, mintha lélekzeni sem tudnék, 's mintha azonnal meg kellene fulnom. Nekem mi sem szerez többé gyönyört. A' nap itten kimondhatlanul hosszú; az órák béna lovakként másznak. Tizenkét, egy, vagy két órákor kellene valami szépet látnom; az óra végre eljön, és ha elmúlt, eluntam magamat, 's ismét végtelenül unatkozom.'

, Azt hiszed Micali, hogy az angolok megmaradnak ezen átkozott Nápolyban? Ugy hiszem, derültebb volna a' város, ha ők itt nem volnának; mivel ők mindenütt, hova csak jönnek, tele kézzel szórják-el az unalom magvait. Mért nem mennek Florenczbe temettetni magukat?'

„Legyen ön nyugodt! majd Florenczbe mennek meghalni. De éppen most ígérték nekik Vesuv kitörését, 's erre már a' Toledoutban feszültt figyelemmel várnak; 's úgy látszik még sokáig várandnak. Tekintse csak kegyed a' Vesuvot, hogyan csufolja kegyednek honosait! E' reggel Boxtan ur az angol követhez ment, 's kérde tőle, valljon közbenjárására nem okádna-e' tüzet a' Vesuv? A' követ így felelt: ő Boxtan ur kérelmét tekintetbe veendi. Erre senkisémet nevetett. Nincs-e Anglia hatalmában minden? Ha lenni kell, eme rakoncátlan Vesuvnak tudtára adandja a' hadat azért, mivel vonakodik Ó Angliának — mely unatkozik — tréfát üzni.”

, Mi engem illet Micali, engem a' Vesuv legkevésebbé sem érdekel, sütögessen bár tüze; azonkívül még fiatal is vagyok arra, hogy földinduláskor elnyelessem magamat. Ezen angolok úgy megunták már az életet, hogy sebre és gümőre vadásznak időtöltésből. El innen, el!'

(Vége. következik.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

HIRSZEKRÉNY. — Időnk járata mart. 31-től fogva kissé változott. A levegő lágsága t. i. megszűnt, 's a' nevezett napon hives szél mellett délután esőnk volt. Apr. 1-je igazán aprilisileg köszöntött-be, de egyszersmind nagy ritkasággal; mert délután 2 - 3 óra között rövid mennydörgést hozott (és így legelőször ezen esztendőben 's illy korán!); ezzel rövid ideig tartott zápor és sűrű jégeső is párosult. Egyébiránt legkedvezőbb tavaszi napok vannak.

Városunk kényelmét nem kevésbé emeli a' mindenfelé javított kövezetek; a' mélyebben fekvő utcáknak feltöltése, 's négyszegű kemény kőekkel kirakutása. E' tekintetben különösen említendő, hogy az országot olly magasra emeltetik, mint a' 38-ki árvíz után feltöltetett. A' hatvani kapunál már jó darabot kiis köveztek. Az oldaltlevő házak előtti tért azonban nem emelik-fel; ezt hihetőleg akkorára hagyják midőn e' házakat újra és pedig a' töltéshez arányzott magasságra fogják tulajdonosaik építtetni.

A' hangversenyek, mint multkor már említettem, egyre szaporodnak, 's váltják egymást. Tingry, Pirkhert, Vimercati, kisdud-kórház, casino, hangszegyesület csaknem egymásra adják versenyeiket. Nagykeddre a' városi tisztviselők özevegyei 's árváinak nyugpénzi intézetére adandó hangverseny (a' német színházban) vala hirdetve. A' mult héti magánversenyek azonban nem igen nagy közönséggel dicsekedtek; 's valóban esudáltuk, hogy a' budapesti művészetpártolók olly hidegen viseltettek ama derék művészek iránt.

Nemzeti színházunk ügye, ugy látszik, most forrásban van. Majd meglátjuk, bor lesz-e belőle, vagy ezet Mult héten volt napi renden a' színészek új szerződötése 's havi díjjoknak újabb meghatározása. Halljuk, hogy némelyeké leszállittatott, miből kedvetlenség 's talán visszavonulás is következék egyik vagy másik részről. A' derék Fánecsy, mint értettük, a' rendezőségről lemondott; Telepy ur leányával együtt szerződésre lép. Lendvay még mindig váratik. — Operánk ügye folyvást ingadozó lábon áll. Bognár ur, hallom, elhagyja színházunkat. Első énekesnénk (Langh k. a.), ki három hónap óta két operában, 's öszvesen négyszer lépett-fel, folyvást beteges. Azon furcsa embereknek egyike, kik mindig azt szokták kiszámítani, mennyi jövedelme van valakinek, 's mennyi jut neki egy napra, hétre, évnegyedre, azt is kiszámítá, hogy, ha első énekesnénk minden évnegyedben négyszer lép-fel, ugy eddig tudva levő fizetéséből egyszeri fellépésre 137 1/2 ft jár neki ezüstben. Mochonaky, 's Scott kisasszonyok is betegek voltak; 's így a' nagy hét előtti hétben opera nem is adathatott. — Milly nyereségünk volt és lesz ez alárendeltt operából, részint a' pénztár, részint a' husvét utáni bérlet (kivált páholyokra nézve) fogja legbiztosabban megmutatni.

TA — RY.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

A' yaquaru vagy vizi tigris. — Brasilia néhány részében azon monda uralkodik, hogy Paranában egy ragadozó állat találtatik, mely leírás után húsevő tapir lenni látszik. Indusok és creolok, kik ama tájakat megláto-

gáták, mondják, ismerik azt; de tán hirtelenkedés lett volna a' brasíliai erdők sűrűjéből származott bizonytalan híreknek hitelt adni. Azonban több körülmény ufolag annyira megegyez, hogy e' tárgynak valószínű látszatot kölcsönöz. Természettörténeti munkákban ezen állat természetesen helyet nem foglalhatott; hanem Falkner angol, ki a' buenos-ayresi pampák-, Patagonia- 's Paraguayban Paranánál sokáig élt, arról következő, hihetőleg rég elfelejtett tudósítást ad. — , Mit e' különös állatról mondanom kell, az e' folyam közepén lakott indusok 's spanyolok egyhangú tanútételein alapul. Azonfölül e' folyam partjain négy évig tartózkodásom alatt magam is egyszer láttam azt, de csak azon pillanatban, midőn a' vízbe zuhant. 1752-ben Paranához első utazásomkor, melyet favágatási szándékkal tettem, az indusok „ yaquaru “-t kiáltának, 's midőn szemcimet fölvetém, egy nagy állatot láttam, mely éppen akkor a' partról vízbe bukott; de megvizsgálhatására az idő rövid volt. Yaquarunak nevezik, mi az ottani nyelven vízi tigrist jelent. Azindusok mondják, hogy számár nagyságú, vidra alakú, éles körmökkel és erős agyarakkal van ellátva; lábai rövidek és vastagok, szőre bozontos; farka hosszú 's mindig vékonyabbodó. A' spanyolok valamivel másképp' írják-le; hosszú fej, hegyes, farkaséhoz hasonló orrot, feszes egyenesen fenn álló füleket adnak neki. A' leírásbani különbség onnan származhatott, hogy ritkán látják, 's akkor is perez alatt víz alá búvik. Én minden esetre hiszek a' spanyolok tudósításának, kik hitelt érdemelnek, 's engem bizonyossá tettek, hogy a' vízi tigrist többször láták. Mindig közel a' folyamhoz marad; a' parton fekszik, 's legkisebb zörejkor a' hullámok közt eltűnik. A' szarvasmarhára nézve, mely a' Panamán átkelni kénytelen, igen veszedelmes; 's mivel minden évben ez uton nagy csapatoknak kell menniek, a' vízi tigris szokás szerint néhány darabot elharácsol. Mit egyszer megfog, azt többé nem látják, 's a' tűdő és belek nemsokára vízszínen usznak. A' vízi tigris legnagyobb mélységben lakik, főleg örvényes folyamokban, hol két folyó egyesül; és szokás szerint mély odvakban a' parton alszik. — E' tudósítást nem rég Fitz-Roy, angol kapitány előtt Rodriguez, Argentina erősség parancsnoka, bizonyítva, állítá, hogy ő Paraguayban egyszer egy egészen fiatal, nagy állatot (gran bestia) látott, mely négy lábánál már magasb vala; lánczon fekvék, 's igen vad volt. Termetére hasonlít a' disznóhoz, de lábain körmek helyett karmai (Krallen) vannak; orra hasonlít a' disznóéhoz, de sokkal hosszabb. Felénnyire felnővén, elég erős a' ló vagy ökör elfogására 's vele tovafutásra. Rodriguez állítása szerint igen ritka 's ragadozó állat.

Tripolienne. — Creyselles mellett Privas közelében (Ardeche megyében) nem rég érdekes fölfedezést tettek. Egy széntartalmú hegyben t. i. tűzálló állományt találtak, melynek Tripolienne nevet adának. Ezen állomány kitünőleg fejt, rétegválasztékonként könnyen hasad, 's nincs benne szem, mely a' vele érintkezett tárgyat felkarczolhatná. Aranyt, ezüstöt, rezt, pléhet, általában minden nemű ércvegyületet csak késhegynyivel kell behinteni, hogy tükörfényesek legyenek. A' tudományok franczia academiája, mondják, tudósítást adand róla.

KÜLÖNFÉLE.

Cholerakori temetés. — Az epemirigy boldogtalan ideje alatt Parisban tuczat számra rakták-fel kocsikra a' halottakat, miután azonban a'

koporsókat szorgalmasan számokkal jelelték-meg. Midőn a' templomhoz értek velek, a' kocsis minden testet néhány percnyire a' templom hajójába engedte vitetni, 's következőleg szólla: „Allons Nro 1. A' Nro 1-nek rokonai előre; jertek, és sirassátok rokonotokat. No mármost a' Nro 1-ért eleget sirtatok. — Nro 2. előre! Allons a' Nro 2-nek rokonai; siessetek, mert nem mulatni jöttünk ide; sirjatok hamarabb.“ — Minden jól ment, mig csak a' 6-ik számhoz nem jutottak; de ekkor a' 6-os számot a' 9-estől nem tudá megkülönböztetni. Talán egyik koporsó felfordítva tétetett-fel. — Ekkor a' kocsis így szállamlék: „kié ez a' halott? A' Nro 6. és 9-nek rokonai, jertek ide, sirjatok együtt, hogy tovább mehessünk!“

Nem érdemlett halál. — Boxwell, Gibraltarban tortozkodott angol, Morton nevű hazafijának nem akarta leányát feleségül adni. Nem sokára a' leány eltűnt, 's csak véres ruhája találatott Boxwell pinczéjében. Az atyát befogták; de ez nem tudta leánya hollétéről tudósítást adni, 's így leánygyilkosnak tartatván, halálra ítéltetett. Már az akasztófa alatt állott, 's a' bakó, országos szokás szerint, fejére sipkát vont. Ekkor a' nézők közül Morton szava hangzott, ki megvallá, hogy a' leány él; mert azt ő szökteté 's rejtette-el. — Boxwell azonnal levétetett, de — halva; hihetőleg aggodalma ölémeg. Morton csak nagy nehezen menekülhetett a' nép dühe elől; de a' tömlőczőt nem kerülte-el.

A' zarándok. — Capból következőt ír a' „London and Paris Observer“ — Mint egy hónap előtt egy szegény öltözetű férjfiú, széles kopott kalappal András keresztje alakjában levő egy pár czipővel hátán, lépett-be a' „Hôtel de Provence“-ba, 's a' fogadóshoz így szólt: „én szegény vándor vagyok; éppen annyim van, mennyi napi költségemre szükséges. Ha éji szállást akar ön adni, szívből megköszönöm; csak arra kérem, nagy költségbe az által ne verjenek.“ — Borel, a' fogadós, így felelt: „egye-meg tehát előbb vacsora-levesét, 's azután feküdjék-le. Éppen vannak üres ágyak, mellyekben a' fuvarosok szoktak feküdni: holnap azután úgy fizethet, mint erszénye engedi.“ Miután a' zarándok takaros vacsorát evett, a' kirendelt szobába vonult, 's itt kérte a' fogadóst, hogy ágyát huznák tisztába, mit Borel ur azonnal teljesített. Nap keltekor a' zarándok utra készült, 's midőn fizetni akart, egy tömött erszényt dobotta a' fogadós előtti asztalra, mondván: „mi tartozásomon felül lesz, osztassék-el a' házi szolgák közt“ — Erre a' vándor gyorsan eltávozván, a' fogadó enbereit nagy álmélkodásban hagyá. — E' napi estve egy pompás hintó állott-meg a' fogadó előtt, 's megfejté a' rejtvényt. A' szegény vándor senki más nem volt, mint Alford lord, ki incognito utazott, hogy az ország szokásait kutforrásaiknál tanulhassa-meg. Pompás kocsiját mindig egy napi járófölddel előzte-meg. Mondják, hogy e' lordnak hónapi jövedelme csak 120. ezer frank, vagy is váltó forint.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.